

**Коломийський індустріально-педагогічний фаховий
коледж**

**Циклова комісія загальнотехнічних дисциплін, будови
і експлуатації автомобілів**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з
навчальної роботи

 Мороз О.В.

« 02 » 09 .2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ І ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр»
за освітньо-професійною програмою «Будівництво і експлуатація будівель та
споруд»

за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»,
за освітньо-професійною програмою «Виробництво харчової продукції»

за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології»,
за освітньо-професійною програмою «Обслуговування та ремонт автомобілів і
двигунів»

за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт»
за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Коломия 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «БЖД і основи хорони праці» для студентів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Будівництво і експлуатація будівель та споруд», за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»; за освітньо-професійною програмою «Виробництво харчової продукції», за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»; за освітньо-професійною програмою «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів», за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт» за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка» 2024 р. – 12 с.

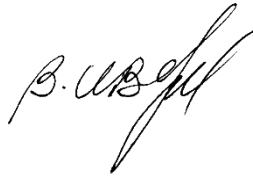
Розробники:

Семенюк Р. Я. – викладач загальнотехнічних дисциплін, викладач I категорії

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії загальнотехнічних дисциплін та будови автомобіля
Протокол №1 від 30.08.2024р.

Голова циклової комісії

(підпис)
«30» 08. 2024 року

Шевчук В. В.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		1 семестр	1 семестр
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС	3	
	годин	90	
Загальна кількість аудиторних годин		70	21
з т.ч.: - лекції		70	14
- практичні		-	7
- семінарські		-	-
- лабораторні		-	-
Самостійна робота, год.		20	69
Консультації			15
Курсова робота/проект		-	
Форма підсумкового контролю		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робочу програму навчальної дисципліни «БЖД і основи хорони праці» розроблено на основі навчальної програми для студентів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Будівництво і експлуатація будівель та споруд», за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»; за освітньо-професійною програмою «Виробництво харчової продукції», за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»; за освітньо-професійною програмою «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів», за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт» за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців знань з нормативно-правових і організаційних питань охорони праці, з основ фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії, основ техніки безпеки та пожежної безпеки, необхідних у їх професійній діяльності для оцінки відповідності стану охорони праці вимогам чинних нормативів, ідентифікації виробничих небезпек, обґрунтування доцільних заходів і засобів щодо поліпшення умов праці та захисту працюючих, організації безпечного виконання робіт відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Завдання навчальної дисципліни «БЖД і основи хорони праці» навчити студентів:

- основам теоретичних знань з охорони праці;
- працювати з законодавчими і нормативно-технічними документами;
- ідентифікувати потенційні небезпеки в умовах виробництва, тобто

розпізнавати їх вид, визначити просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву;

- визначити небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек;
- застосовуючи методи спостереження та контролю, визначити потенційно небезпечні ділянки виробництва, види виробничих процесів та 4 елементи природного середовища, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій;
- на підставі відомостей щодо потенційно небезпечних ділянок виробництва, видів виробничих процесів та елементів природного середовища за допомогою типових інструкцій планувати запобіжні заходи;
- прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини;
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу з запитань охорони праці організувати дотримання вимог безпеки праці учасниками трудового процесу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування компетентностей:

Інтегральна компетентність:

- Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання (задачі) у професійній освіті або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів наук про освіту, фундаментальних і прикладних наук у професійній галузі та може характеризуватись певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях (ІК)

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. (ЗК 08)

Спеціальні (фахові) компетентності

- Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі, пов'язані із виконанням необхідних технологічних, економічних розрахунків у професійній галузі. (СК09)
- Здатність здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці. (СК10)
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. (СК11)
- Здатність організовувати та регулювати технологічні процеси, аналізувати ефективність проєктних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією технологічного обладнання та устаткування у професійній галузі. (СК14)

Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у програмовані результати навчання:

- Застосовувати нормативно-правові документи, міжнародні та національні стандарти і практики, галузеві стандарти професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях професійної галузі. (РН01)

- Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти відповідно до вимог охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки. (PH 04)
- Знати основи і розуміти принципи функціонування виробничого устаткування у професійній галузі. (PH12)
- Самостійно виконувати трудові процеси в аграрному виробництві, переробці сільськогосподарської продукції та харчових технологій. (PH14)
- Використовувати технічну термінологію галузі харчових технологій. (PH15)

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність охорони праці, її основні положення та напрямки використання;
- законодавчу та нормативну базу України з охорони праці;
- безпеку процесів праці;
- пожежну та електричну безпеку;
- соціальні та економічні питання охорони праці;
- основні поняття про фізіологію та психологію праці;
- гігієну праці та виробничу санітарію.

вміти:

- застосовувати отримані знання у своїй практичній діяльності, на місцях своєї постійної роботи;
- користуватися приладами з вимірювання параметрів наявності в робочій зоні наявності тих чи інших шкідливих для здоров'я працівників чинників;
- організувати і проводити навчання з правил безпеки праці;
- надавати першу долікарняну допомогу при нещасних випадках;
- користуватися нормативними документами по забезпеченню охорони праці та іншою рекомендованою літературою.

3. Програма початкової дисципліни

Розділ 1. Правові та організаційні основи охорони праці.

Розділ 2. Основи безпеки праці у галузі продовольчої промисловості.

Розділ 3. Основи пожежної безпеки.

Розділ 4. Основи електробезпеки.

Розділ 5. Основи гігієни та виробничої санітарії.

Розділ 6. Надання першої допомоги при нещасних випадках.

Розділ 7. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.

Розділ 8. Людина як елемент системи «Людина – життєве середовище».

Розділ 9. Безпека людини в різних сферах життєдіяльності.

Розділ 10. Безпеки життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.

Розділ 11. Надання першої долікарської допомоги.

Розділ 12. Організація та управління безпекою життєдіяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділів, тем	Всього	Лекції	Денна			Заочна			
				Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	Всього	Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	Розділ 1. Правові та організаційні основи охорони праці.	18	12			6		2		10
2	Розділ 2. Основи безпеки праці у галузі продовольчої промисловості.	10	10			-			2	8
3	Розділ 3. Основи пожежної безпеки.	8	6			2		2		8
4	Розділ 4. Основи електробезпеки.	8	8			-		2		6
5	Розділ 5. Основи гігієни та виробничої санітарії.	8	8			-				8
6	Розділ 6. Надання першої допомоги при нещасних випадках.	8	8			-		2	2	6
7	Розділ 7. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.	6	4			2		2		4
8	Розділ 8. Людина як елемент системи «Людина – життєве середовище».	3	2			1				3
9	Розділ 9. Безпека людини в різних сферах життєдіяльності.	5	4			1		2		4
10	Розділ 10. Безпеки життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	6	4			2		2		4
11	Розділ 11. Надання першої долікарської допомоги.	6	2			4			2	4
12	Розділ 12. Організація та управління безпекою життєдіяльності.	4	2			2			1	4
	Всього	90	70	-	-	20	-	14	7	69

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розділ 1. Правові та організаційні основи охорони праці.	12	2
2	Розділ 2. Основи безпеки праці у галузі продовольчої промисловості.	10	-
3	Розділ 3. Основи пожежної безпеки.	6	2

4	Розділ 4. Основи електробезпеки.	8	2
5	Розділ 5. Основи гігієни та виробничої санітарії.	8	-
6	Розділ 6. Надання першої допомоги при нещасних випадках.	8	2
7	Розділ 7. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.	4	2
8	Розділ 8. Людина як елемент системи «Людина – життєве середовище».	2	
9	Розділ 9. Безпека людини в різних сферах життєдіяльності.	4	2
10	Розділ 10. Безпеки життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	4	2
11	Розділ 11. Надання першої долікарської допомоги.	2	
12	Розділ 12. Організація та управління безпекою життєдіяльності.	2	
	Всього	70	14

6. Теми практичних занять

1. Основи безпеки праці у галузі продовольчої промисловості – 2год
2. Надання першої допомоги при нещасних випадках – 2 год
3. Надання першої долікарської допомоги – 2год
4. Організація та управління безпекою життєдіяльності - 1 год

7. Теми семінарських занять

Навчальною програмою не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розділ 1. Правові та організаційні основи охорони праці.	6	10
2	Розділ 2. Основи безпеки праці у галузі продовольчої промисловості.	-	8
3	Розділ 3. Основи пожежної безпеки.	2	8
4	Розділ 4. Основи електробезпеки.	-	6
5	Розділ 5. Основи гігієни та виробничої санітарії.	-	8
6	Розділ 6. Надання першої допомоги при нещасних випадках.	-	6
7	Розділ 7. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.	2	4
8	Розділ 8. Людина як елемент системи «Людина – життєве середовище».	1	3
9	Розділ 9. Безпека людини в різних сферах життєдіяльності.	1	4
10	Розділ 10. Безпеки життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	2	4

11	Розділ 11. Надання першої долікарської допомоги.	4	4
12	Розділ 12. Організація та управління безпекою життєдіяльності.	2	4
	Всього	20	69

Консультації:

1. Основи пожежної безпеки -2 год
2. Основи електробезпеки – 2 год
3. Надання першої допомоги при нещасних випадках – 2 год
4. Людина як елемент системи «Людина – життєве середовище» - 2 год
5. Безпека людини в різних сферах життєдіяльності -2 год
6. Безпеки життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій – 2 год
7. Надання першої долікарської допомоги – 2 год
8. Організація та управління безпекою життєдіяльності – 2 год

9. Методи контролю

При організації навчального процесу з навчальної дисципліни «БЖД і основи охорони праці» використовуються наступні види контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка.
3. Практична перевірка.
4. Стандартизований контроль.

Форма підсумкового контролю з дисципліни «БЖД і основи охорони праці» - екзамен.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном.
2. Назвіть основні розділи дисципліни «Охорони праці».
3. Основні терміни та визначення з охорони праці.
4. Назвіть шкідливих та небезпечних виробничих чинників.
5. Конституційні засади охорони праці в Україні.
6. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці».
7. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.
8. Як організована система державного управління охороною праці в Україні.
9. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці.
10. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.
11. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.
12. Як здійснюється громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.
13. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації.
14. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість.
15. Основні завдання, функції служби охорони праці.
16. Структура і чисельність служб охорони праці.
17. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.
18. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці.
19. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання.
20. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи.
21. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.
22. Як організовується навчання з питань охорони праці посадових осіб.

- 23.Профілактика травматизму та професійних захворювань
- 24.Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності.
- 25.Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.
- 26.Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома.
- 27.Гігієна праці, її значення.
- 28.Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.
- 29.Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.
- 30.Робоча зона та повітря робочої зони.
- 31.Нормування та контроль параметрів мікроклімату.
- 32.Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.
- 33.Основні світлотехнічні визначення.
- 34.Природне, штучне, суміщене освітлення.
- 35.Класифікація виробничого освітлення.
- 36.Основні вимоги до виробничого освітлення.
- 37.Нормування освітлення, розряди зорової роботи.
- 38.Експлуатація систем виробничого освітлення. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники.
- 39.Загальний підхід до проектування систем освітлення.
- 40.Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами. Санітарно-захисні зони підприємств.
- 41.Вимоги до розташування промислового майданчика підприємства, до виробничих та допоміжних приміщень.
- 42.Енерго- та водопостачання, каналізація, транспортні комунікації.
- 43.Вимоги охорони праці до розташування виробничого і офісного обладнання та організації робочих місць.
- 44.Енерго- та водопостачання, каналізація, транспортні комунікації.
- 45.Вимоги охорони праці до розташування виробничого і офісного обладнання та організації робочих місць.
- 46.Електричні травми.
- 47.Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.
- 48.Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом.
- 49.Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин.
- 50.Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю.
- 51.Класифікація вибухо-небезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.

10. Критерії поточного оцінювання знань та вмінь студента

Критерії оцінювання знань та вмінь студента являють собою систему вимог у вигляді опису та кількісних вимірників рівня знань та вмінь студента, які підтверджують набуті ним компетенції. Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни «БЖД і основи хорони праці» наведені нижче:

Критерії	Оцінювання за 4-бальною шкалою
1. Глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. 2. Вміння чітко, лаконічно, логічно, послідовно доповідати і відповідати на поставлені питання. 3. Вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні тестів, задач та практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи.	« відмінно »
1. Міцні знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. 2. Вміння аргументовано відповідати на поставлені питання. 3. Вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні тестів, задач та практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи.	« добре »
1. Слабкі знання навчального матеріалу дисципліни. 2. Неточні або недостатньо аргументовані відповіді на поставлені питання з порушенням послідовності їх обґрунтування. 3. Слабке застосування теоретичних положень при розв'язуванні задач, практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи.	« задовільно »
1. Незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни. Незнання основних фундаментальних положень. 2. Суттєві помилки у відповідях на питання. 3. Невміння орієнтуватися при розв'язуванні задач, практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи.	« незадовільно »

11. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з дисципліни «БЖД і основи хорони праці» для студентів освітньо- професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за освітньо- професійною програмою «Будівництво і експлуатація будівель та споруд», за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»; за освітньо- професійною програмою «Виробництво харчової продукції», за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»; за освітньо- професійною програмою «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів», за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт» за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»
2. Робоча програма з дисципліни «БЖД і основи хорони праці».
3. Конспект лекцій.
4. Пакет завдань по виконанню практичних робіт.

5. Пакет завдань по виконанню самостійних робіт.
6. Екзаменаційні білети з дисципліни «БЖД і основи хорони праці».

12. Рекомендована література

Базова

1. Попович В.В., Попович В.В. «Основи охорони праці»: Підручник.-Львів: Новий світ, 2009.-399 с.: Іл.»
2. О.П.Депутат “Цивільна оборона”, навчальний посібник, 2000 р.
3. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
4. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
5. Третьяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с.
6. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи): Навчальний посібник. - Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2008. - 108 с.
7. Безпека життєдіяльності. Лабораторно-практичні заняття: Навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів /За ред. С.П.Величка. - Кіровоград: КДПУ ім. В Винниченка, 2004. - 140 с.
8. Безпека життєдіяльності, цивільна оборона та охорона праці // Інтегрована навчальна програма. - Київ: Освіта України, 2005. - 24 с.
9. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи: Навчальний посібник / С. Апостолук, В.С. Джигирей. А.В. Апостолук та ін. - К.: Знання, 2006. -215 с.
10. Васильчук М.В., Медвідь М.В., Сачков Л.С. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. - К.: Фенікс, 2000. - 896 с.
11. Конституція України. – К.: Скіф, 2006. - 48с.
12. Андронов В. А. Безпека життєдіяльності: Посібник для самостійної роботи студентів.-Харків, ХОГО «НЕТ» «Екоперспектива», 2007. - 304с.
13. Бедрій Я. І. Безпека життєдіяльності: - Навчальний посібник. – Київ: Кондор, 2009. - 286с.
14. Желібо Е. П., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності: - Підручник. – К.:Каравела, 2007. - 288с.
15. Пішак В. П., Радько М. М., Воробйов О. О. Безпека життєдіяльності. - Підручник / за редакцією Радька М. М. – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 360 с.

Допоміжна

1. Кодекс законів України про працю (КЗпПУ) 2018
2. Бегун В.В., Науменко І.М. Безпека життєдіяльності. – К.: 2004 р.
3. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини : Навч. посібник. Львів : Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.
4. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367
5. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. –

Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.

6. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.

13. Інформаційні ресурси

1. http://pidruchniki.ws/15840720/bzhd/osnovi_ohoroni_pratsi_-_berezutskiy_vv
Основи охорони праці - Березуцький В.В., Вид-во 2005 р
2. http://pidruchniki.ws/1912062138141/bzhd/osnovi_ohoroni_pratsi_-_gandzyuk_mp
Основи охорони праці - Гандзюк М.П., Вид-во 2011 р
3. http://pidruchniki.ws/1636051238236/bzhd/osnovi_ohoroni_pratsi_-_zhidetskiy_vts
Основи охорони праці - Жидецький В.Ц., Вид-во 2010 р.
4. http://pidruchniki.ws/15840720/bzhd/osnovi_ohoroni_pratsi_-_zaporozhets_oi
Основи охорони праці - Запорожець О.І., Вид-во 2009 р.
5. Дуднікова І. І. Безпека життєдіяльності : Навч. посібник.
URL: file:///C:/Users/Julia/Desktop/dudnikovabezpekazhittyedyalnost_d23ed605240.pdf
6. Сафонов А.І. Програмний курс з предмету «Безпека життєдіяльності (екологічна та техногенна безпека).
URL: file:///C:/Users/Julia/Desktop/safonov-a-bezpeka-zhittyedyalnostekologchnata-tehnogenna-bezpeka_85cd24db7bf.pdf
7. Міністерство освіти і науки України.
URL: <https://mon.gov.ua/ua>
8. Міністерство екології та природних ресурсів України.
URL: <https://mepr.gov.ua/>
9. Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
URL: <https://dsns.gov.ua/>
10. Рада національної безпеки і оборони України.
URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
11. Постійне представництво України при ООН.
URL: <https://ukraineun.org/>